

market monitor

Focus op de machine-industrie
prestaties en vooruitzichten

Disclaimer

Dit rapport wordt louter ter informatie verstrekt en is niet bedoeld als enige aanbeveling aan de lezer(s) met betrekking tot een specifieke transactie, investering of strategie. Lezers zijn zelf verantwoordelijk voor het nemen van commerciële en andere beslissingen omtrent de verstrekte informatie. Hoewel Atradius al het noodzakelijke heeft gedaan om te verzekeren dat de informatie in dit rapport verkregen is van betrouwbare bronnen, kan Atradius niet verantwoordelijk gesteld worden voor fouten of omissies, of voor de resultaten verkregen door gebruik van deze informatie. Alle informatie in dit rapport wordt gegeven 'zoals ze is', zonder garantie op volledigheid, accuraatheid, tijdsgebondenheid, of op de resultaten verkregen door gebruik van het rapport, en zonder garantie van enige soort, uitdrukkelijk of geïmpliceerd. In geen geval zal Atradius, haar gerelateerde partners of corporaties, of de partners, agenten of werknemers hiervan verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor enige genomen beslissing of actie die zij zouden nemen op basis van de in dit rapport verstrekte informatie om het even welke schade het betreft, zelfs wanneer vooraf geïnformeerd over de mogelijke negatieve gevolgen.

In deze uitgave...

Inleiding	Veel bedrijven doen het goed, sommige hebben het moeilijk 4
Volledige rapporten	
Brazilië	Achteruitgang in alle belangrijke deelsectoren..... 5
China	Overcapaciteit en minder vraag..... 7
Frankrijk	Groei vooral dankzij de heropleving van de auto-industrie 9
Italië	Economisch herstel van Italië helpt de sector 11
Verenigde Staten	Verdere daling van wanbetalingen verwacht..... 13
Marktprestaties in een oogopslag	
Tsjechië	Winstmarges blijven naar verwachting stabiel..... 15
Duitsland	Kleinere marges door steeds grotere concurrentie 16
Japan	Goede vooruitzichten voor groei in 2015 en 2016 17
Marktprestaties in een flits	
	Hongarije, Zweden 18
Overzichtstabel	Overzicht van de prestaties per sector en per land..... 20
Sectorprestaties	Veranderingen sinds juni 2015..... 22

Op de volgende pagina's geven we aan de hand van de volgende weersymbolen de algemene economische vooruitzichten per sector weer:

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

Veel bedrijven doen het goed, sommige hebben het moeilijk

Voor de machine-industrie in de meeste landen die in deze Market Monitor aan bod komen, zijn de vooruitzichten voor 2015 goed of redelijk. Grote machinebouwers en -markten zoals Duitsland, Japan en de Verenigde Staten blijven het goed doen, terwijl machinebouwers in Frankrijk en Italië profiteren van een toegenomen vraag dankzij de heropleving van de auto-industrie en de binnenlandse economie. In Oost-Europa doen de machine-sectoren in Tsjechië en Hongarije het goed; ook daar profiteren ze van de heropleving van de Europese auto-industrie en de positievere groeivoorzichten voor de eurozone.

Op de grote opkomende markten van Brazilië en China heeft de machinesector het daarentegen moeilijker, na jaren van zware investeringen in industriële machines. Dat is geen verrassing,

aangezien de groei van de Chinese economie vertraagt sinds 2014 en Brazilië op de rand van een recessie staat. De goede prestaties van bedrijven die machines maken en verkopen, zijn immers afhankelijk van het welzijn van de bedrijven en sectoren waarvoor hun machines bestemd zijn.

Dat gezegd zijnde moeten zelfs gevestigde machinebouwers op ontwikkelde markten voorzichtig te werk gaan in de toekomst en zich aan een veranderend internationaal concurrentieklimaat aanpassen. Een goed voorbeeld hiervan is de Duitse machine-industrie, waar de winstmarges onlangs krompen. Omdat Chinese machinebouwers steeds beter worden in de productie van kwaliteitsmachines, moeten Duitse bedrijven hun prijzen wel laten zakken.

Brazilië

- Achteruitgang in alle belangrijke deelsectoren
- Hoge hefboomwerking bij veel bedrijven
- Steeds meer betalingsachterstanden en insolventies

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden				✓	
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden				✓	
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden				✓	
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden				✓	
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering		✓			
Algehele schuldenlast van de sector		✓			
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector				✓	
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden					✓
Situatie algemene vraag (verkoop)					✓

Bron: Atradius

De productie van machines en apparatuur is een van de belangrijkste industrietakken van Brazilië, goed voor ongeveer 7% van de totale industriële productie van het land. De sector heeft zwaar te lijden onder de huidige economische baisse (men verwacht dat het Braziliaanse bbp met 1,5% zal krimpen in 2015). Het hele Braziliaanse bedrijfsklimaat is verslechterd als gevolg van de dalende inkomsten uit de export van goederen, de dalende industriële productie en de toenemende inflatie (meer dan 8% in de eerste helft van 2015), de stijgende werkloosheid en de volatiele wisselkoersen.

De machinesector kampt vooral met een terugloop van de investeringen, als gevolg van de hoge rentevoeten en de huidige crisis in de olie-/gassector, die een belangrijke koopsector is. (De olie-/gasindustrie heeft te lijden onder de lagere olieprijs en een groot corruptieschandaal waarbij het staatsenergiebedrijf Petrobras betrokken is). Bovendien bezuinigt de overheid op investeringsprogramma's en is de 'boom' voor de export van goe-

deren voorlopig voorbij. De volatiliteit van de Braziliaanse real ten opzichte van de USD had ook nadelige gevolgen voor de machinesector. De centrale bank moet het algemene prijspeil onder controle houden om verdere aantasting van de koopkracht van consumenten te voorkomen. In tegenstelling tot vroeger heeft de bank momenteel weinig mogelijkheden om haar reserves op de secundaire markt te gebruiken om de wisselkoers te stabiliseren.

De deelsector landbouwmachines kampt met dalende goederenprijzen (vooral voor sojabonen en maïs), met lagere marges voor landbouwers en minder investeringen tot gevolg. De vooruitzichten voor 2015-2016 wijzen op nog kleinere marges voor landbouwers.

De teruglopende investeringen in de energiesector hadden ook gevolgen voor de productie van olie- en gasmachines; de dalende olieprijs wogen immers zwaar door, wegens de hoge

kosten voor de ontginning van de Braziliaanse pre-salt olievelen. Investerings vielen stil door een groot corruptieschandaal waarbij het staatsoliebedrijf Petrobras en zijn leveranciers betrokken waren, met nadelige gevolgen voor de verkoop van machines. Tegelijkertijd zijn de bezuinigingen bij de overheid ook slecht nieuws voor wegmachines.

Zowel de vraag als de winstmarges zijn de afgelopen twaalf maanden in alle machinesegmenten dan ook beduidend teruggelopen. Men verwacht dat deze negatieve trend zal aanhouden in de tweede helft van 2015.

Veel machinefabrikanten hebben een hoge schuldenlast, als gevolg van zware investeringen die in eerdere jaren gedaan zijn in de expansie van hun activiteiten. Nu de door goederen gedreven groeifase in Brazilië voorlopig voorbij is, wordt het steeds moeilijker om die schulden af te lossen, vooral door de hogere rentevoeten (om inflatie tegen te gaan heeft de Braziliaanse centrale bank de rentevoeten herhaaldelijk verhoogd; in juni van 2015 bedroeg de referentierentevoet al 13,75%). Dit monetaire beleid zorgde voor een 'credit crunch'. Het is dan ook geen verrassing dat financiële instellingen voorlopig niet echt bereid zijn om leningen te verstrekken aan bedrijven.

De gemiddelde betalingsduur in de Braziliaanse machine-industrie is 60-90 dagen, hoewel er uitzonderingen zijn wanneer de economische cyclus van een koopsector langer is (bijvoorbeeld in het geval van landbouwmachines). Het betalingsgedrag in de machinesector is vrij slecht. Het aantal wanbetalingen steeg in de eerste helft van 2015 en zal naar verwachtingen de komende zes maanden verder stijgen. Door de 'credit crunch' als gevolg van de hogere rentevoeten verlenen tal van bedrijven hun betalingstermijnen. Het aantal insolventies in de machine-industrie is ook toegenomen. Verwacht wordt dat de komende maanden het aantal faillissementen nog verder zal toenemen.

Gezien het toenemende aantal kredietverzekeringsclaims, de verslechterde bedrijfsprestaties en het toegenomen kredietrisico, hanteren we momenteel een restrictief acceptatiebeleid voor alle deelsectoren met betrekking tot machines. We zijn bijzonder voorzichtig ten overstaan van bedrijven die zwak presteren op financieel vlak, vooral bedrijven met een hoge hefboomwerking en bedrijven die het waarschijnlijk moeilijk zullen hebben om hun schulden af te lossen. Wegens de toegenomen volatiliteit van de wisselkoersen letten we ook op bedrijven die sterk afhankelijk zijn van geïmporteerde goederen of halfabrikaten.

Braziliaanse machine-industrie

Sterke Punten

Een sector die van levensbelang is voor de economie, aangezien de productie van de meeste andere sectoren ervan afhankelijk is

Zwakke Punten

Gevoelig voor wisselkoersschommelingen, aangezien de sector grotendeels afhankelijk is van geïmporteerde onderdelen

Sterke afhankelijkheid van beschikbare leningen, door de lange looptijd van investeringen

Hoge hefboomwerking bij tal van bedrijven

Bron: Atradius

China

- Overcapaciteit en minder vraag
- Financiële problemen voor kleinere bedrijven doordat banken niet snel een lening geven
- Gemiddelde betalingsduur van 90 à 150 dagen

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden				✓	
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden				✓	
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden				✓	
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering		✓			
Algehele schuldenlast van de sector		✓			
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector				✓	
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden				✓	
Situatie algemene vraag (verkoop)				✓	

Bron: Atradius

In de tweede helft van 2014 kampte de Chinese machinesector met een zwakke vraag, in het verlengde van de afkoelende Chinese economie. Met de verwachte bbp-groei van 6,5% voor 2015 blijven de economische prestaties van China ten opzichte van vorige jaren zwak, ondanks inspanningen van de centrale bank en de overheid om de groei te stimuleren. Nu de Chinese overheid verdere investeringen in infrastructuurprojecten plant, zouden we in de tweede helft van 2015 echter een bescheiden herstel van de vraag naar machines mogen verwachten.

De afgelopen 12 maanden is de rentabiliteit van veel Chinese machinefabrikanten aanzienlijk verslechterd als gevolg van de economische vertraging en zwakke vraag uit belangrijke koopsectoren. En ondanks enkele kansen op overzeese markten en nieuwe investeringsprogramma's van de overheid verwacht men een verdere daling van de rentabiliteit van bedrijven. Dat is vooral te wijten aan de grote overcapaciteit in deze sector: de zware

concurrentie zal de winst van machinefabrikanten verder onder druk zetten, doordat bedrijven lagere prijzen moeten aanbieden om hun marktaandeel te behouden.

Marktaandeel behouden betekent ook gunstige betalingsvoorwaarden toekennen aan klanten, maar dan is meer cash nodig om de activiteiten te kunnen ondersteunen. Bovendien is de fabricage van machines een kapitaalintensieve activiteit; zware investeringen in vaste activa zijn niet ongewoon. De hefboomwerking en behoefte aan financiering in deze sector is dan ook groot. Tegelijkertijd hanteren de Chinese banken momenteel geen gunstig kredietbeleid, vooral niet ten overstaan van kleine en middelgrote privébedrijven. Dit is vooral te wijten aan het grote aantal oninbare leningen in 2014 en de economische vertraging. Als banken wel leningen toestaan, vragen ze doorgaans bijkomende zekerheden, zoals vaste activa en persoonlijke waarborgen.

De gemiddelde betalingsduur in de Chinese machinesector is 90-150 dagen. Als gevolg van de strengere kredietvoorwaarden sinds 2014 kampen tal van kleine en/of private machinefabrikanten met liquiditeitsproblemen, die tot latere betalingen en zelfs wanbetalingen leiden. Onlangs nog maakte de Chinese Staatsraad zijn plannen bekend om de kredietlimiet van handelsbanken op te heffen, in een poging de economische groei weer aan te zwengelen. Dat zou sommige bedrijven gemakkelijker aan een lening moeten helpen. Maar gezien de zwakkere economische groei en de afnemende vraag verwacht men niet dat de betalingsvoorwaarden in de machine-industrie op korte termijn zullen verbeteren.

We zien nauwelijks correcte insolventieprocedures in China (bij de meeste faillissementen verdwijnt de eigenaar met de noorderzon), maar er waren wel veel sluitingen van kleine fabrieken in 2014 en de eerste helft van 2015. De verwachting is dat deze trend zal aanhouden. Om schaalvoordelen te realiseren is momenteel een toename te zien van fusies en reorganisaties van kleine bedrijven.

In tegenstelling tot hun kleinere/private tegenhangers brengen grote en staatsbedrijven het er beter vanaf; in geval van problemen vinden ze immers veel gemakkelijker financiële steun bij een moederbedrijf of de overheid. Hun betalingshistorie is dan ook beter en hun veerkracht groter.

We hanteren doorgaans een vrij restrictief acceptatiebeleid voor bedrijven in de machine-industrie, gezien de huidige moeilijkheden – vooral voor kleinere/private bedrijven. We hanteren echter een opener acceptatiebeleid voor de deelsector industriële machines; China is immers een van de grootste markten voor industriële machines ter wereld en lokte al grote buitenlandse investeerders. De omzet van de grote, belangrijkste spelers

vertegenwoordigt meer dan 85% van de totale omzet in dit segment. Nu de overheid verdere infrastructuurinvesteringen plant, zou deze deelsector beter moeten presteren in de toekomst. Hoewel ons acceptatiebeleid voor elektrische machines neutraal is, staan we restrictief ten overstaan van textielmachines wegens de baisse in de textielsector.

Chinese machine-industrie

Sterke Punten

Zeer grote markt voor industriële machines

Binnenlandse vraag blijft groeien op lange termijn

Goedkope arbeidskrachten en hoge productiviteit helpen Chinese bedrijven groeien

Zwakke Punten

Grote overcapaciteit in de sector

Sterke afhankelijkheid van bankleningen

Veel kleinschalige bedrijven kampen met een laag rendement en zwakke schaalvoordelen

Bron: Atradius

Frankrijk

- Groei vooral dankzij de heropleving van de auto-industrie
- Machinefabrikanten die aan de bouwsector leveren nog steeds zorgvuldig gemonitord
- Stabilisatie van de insolventies in de sector verwacht in 2015

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden				✓	
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden			✓		
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden				✓	
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering		✓			
Algehele schuldenlast van de sector		✓			
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector			✓		
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden			✓		
Situatie algemene vraag (verkoop)		✓			

Bron: Atradius

De bescheiden heropleving van de Franse machinesector die vorig jaar begon, zette zich voort. De productie van machines groeide licht in 2014 (een stijging van 0,1% op jaarbasis) en groeide verder met 0,8% in het eerste kwartaal van 2015, terwijl de voorraden licht boven het gemiddelde voor deze periode lagen. Het aantal orders stabiliseerde, zij het op een laag peil, en de export naar EU-landen nam toe. Het herstel is vooral te danken aan de grotere vraag van autoconstructeurs, naast de dynamische lucht- en ruimtevaartsector. Er is echter nog altijd weinig vraag uit de bouwsector naar machines. En ondanks de groei van landbouwmachines in het verleden, lijkt deze deelsector het nu moeilijk te hebben; lagere inkomsten zouden kopers van landbouwmachines immers ertoe kunnen aanzetten om minder te investeren. Algemeen gesteld zou de machinesector echter van het economische herstel in Frankrijk moeten kunnen profiteren.

Voor 2015 verwacht men een groei van 1,1% voor het bbp (na 0,2% in 2014) en een sterkere groei van de industriële productie en export.

Op lange termijn blijft overcapaciteit nog steeds een probleem voor de Franse machinesector; ondanks de positieve trend blijft de vraag relatief zwak, met weinig investeringen door de belangrijkste klantensectoren. De afgelopen twee jaar werd ongeveer 80% van de industriële productiecapaciteit gebruikt. Dat betekent beperkte investeringen voor een groot deel van de bedrijven.

In deze kapitaalintensieve sector zijn de financieringsbehoeften hoog. Als gevolg daarvan kunnen bedrijven in deze sector een grote schuldenlast hebben, met een zwakkere financiële struc-

tuur en algemene solvabiliteit tot gevolg, waardoor de liquiditeit onder onnodige druk kan komen te staan. In veel gevallen kunnen voorschotten iets aan de cashpositie van leveranciers doen, terwijl banken bereid lijken om leningen toe te staan.

Betalingen in de Franse machine-industrie gebeuren na gemiddeld 70-80 dagen. Het aantal betalingsachterstanden nam de afgelopen zes maanden toe, maar er wordt voor de tweede helft van 2015 geen verdere stijging verwacht. Het aantal insolventies steeg licht in 2014, maar stabiliseert naar verwachting in 2015, vooral dankzij de intentie van bedrijven om hun investeringen in machines op te drijven.

Gelet op de eerder positieve vooruitzichten hebben we ons acceptatiebeleid versoepeld, vooral voor aanvragen voor kleine kredietlimieten. Als het om aanvragen voor grotere kredietlimieten gaat, vragen we echter om meer informatie en updates over de situatie van de koper. We blijven voorzichtig ten overstaan van bedrijven die aan sectoren in moeilijkheden verkopen, zoals de bouwsector, vanwege het nog altijd zwakke betalingsgedrag in deze sector. Daarom houden we de volgende subsectoren nauwlettend in het oog:

- De fabricage van metalen structuren/ketels, die een rechtstreeks verband met de bouwsector heeft. We hebben de zwakste bedrijven geïdentificeerd door naar hun financiële verbintenissen, marges, orderboeken en soort activiteit te kijken, bijvoorbeeld openbare werken, structuurwerken, residentieel of niet residentieel.
- Gereedschap gelieerd aan de bouwsector; de productietijd in dit segment is vaak zeer lang (tussen 6-9 maanden), waardoor er een grote behoefte aan werkkapitaal is.

Franse machine-industrie

Sterke Punten

Toonaangevend in enkele belangrijke producten

Diversiteit van verkooppunten

Technische kennis

Goede internationale positie (Frankrijk staat wereldwijd op de zesde plaats)

Zwakke Punten

Structurele overcapaciteit in sommige sectoren

Hoge financiële behoeften

Concurrentie van opkomende markten

Afhankelijkheid van exportmarkten

Bron: Atradius

Italië

- Economisch herstel van Italië is positief voor de sector
- Van de bouw afhankelijke sectoren kampen nog steeds met problemen
- Zware concurrentie op het gebied van textiel en drukkerijmachines

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden		✓			
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden			✓		
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering			✓		
Algehele schuldenlast van de sector			✓		
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector			✓		
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden			✓		
Situatie algemene vraag (verkoop)		✓			

Bron: Atradius

Na een slechts bescheiden stijging in 2013 kwam de Italiaanse machineproductie op dreef in 2014, met een groei van 4,6% op jaarbasis. Dat stelt UCIMU, de Italiaanse vereniging van machinefabrikanten. Hoewel de exportgerichte Italiaanse machine-industrie nadelig werd beïnvloed door de tragere internationale groei en de beslissing van de Europese Unie om de export van machines naar Rusland (een van de grootste kopers van Italiaanse machines) te beperken, profiteerde de sector van de heropleving van de Italiaanse economie in 2014. Hernieuwde investeringen door de binnenlandse verwerkende industrie in productiesystemen zorgden zelfs voor een binnenlandse verkoop van meer dan 10%. Ook het feit dat Italiaanse machinefabrikanten een deel van hun aanbod snel wisten af te stemmen op de nieuwe vraag droeg daaraan bij.

Terwijl het aantal exportorders zich stabiliseerde, steeg de exportverkoop met 2% in het eerste kwartaal van 2015. In dezelfde periode herstelde de binnenlandse vraag zich verder; het aantal orders steeg met meer dan 15% op jaarbasis. De vooruitzichten voor de komende maanden zien er veelbelovend uit, aangezien een groei van de Italiaanse economie van 0,6% in 2015 en 0,9% in 2016 wordt verwacht na twee jaar van krimp. De vaste investeringen zouden met 1,5% moeten stijgen, na een jaarlijkse daling gedurende meer dan vijf jaar. Waar de Italiaanse bouwsector als belangrijke koper van machines nog steeds zwak presteert, profiteert de machinesector sterk van een groter aantal orders van bedrijven uit de auto-industrie, die weer opleeft sinds 2014.

Zowel het bedrag als het volume van wanbetalingen in 2014 waren laag ten opzichte van andere sectoren. In de eerste helft van 2015 stelden we zelfs een daling van het bedrag en volume van wanbetalingen vast. Het aantal insolventies in de machine-industrie is relatief laag; we verwachten dat deze trend de komende maanden zal aanhouden. Wat wanbetalingen betreft, doet de machinesector het beter dan de Italiaanse verwerkende sector in zijn geheel. Betalingen in de machinesector vinden echter na gemiddeld 120 dagen plaats.

Ons acceptatiebeleid blijft over het algemeen open in 2015, hoewel de recente toename van de binnenlandse vraag naar machines niet kan verbergen dat het economische herstel in Italië fragiel blijft. Voor sommige deelsectoren die op de niche-export gericht zijn (bijvoorbeeld precisiemechanieken) zijn we iets soepeler; dat is immers een van de succesverhalen van de Italiaanse productie. Deze bedrijven laten doorgaans goede financiële cijfers zien, hebben een goed liquiditeitsprofiel en een voller orderboek, ruim gedekt door voorschotten. We hanteren ook een opener acceptatiebeleid voor dochterondernemingen van solide internationale groepen die hun positie in Italië geconsolideerd hebben.

We zijn echter voorzichtiger ten overstaan van bedrijven die actief zijn in eindsectoren die het nog altijd moeilijk hebben (vooral de bouwsector) en kleinere bedrijven, vooral in de deelsectoren textiel en drukkerijmachines. Deze kampen immers met zware concurrentie uit Azië voor machines met een lagere toegevoegde waarde.

Italiaanse machine-industrie

Sterke Punten

Sterk exportgericht

Hoge kwaliteit in een aantal segmenten

Zwakke Punten

Afhankelijkheid van de bouwsector

Nog altijd fragiele heropleving van de binnenlandse vraag

Bron: Atradius

Verenigde Staten

- Verdere daling van het aantal wanbetalingen verwacht
- Vraag blijft naar verwachting stabiel
- Lage olieprijs kan nadelige gevolgen hebben voor koopsectoren

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden		✓			
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering		✓			
Algehele schuldenlast van de sector			✓		
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector			✓		
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden			✓		
Situatie algemene vraag (verkoop)		✓			

Bron: Atradius

De Verenigde Staten is niet alleen de grootste machinemarkt ter wereld, maar ook de op twee na grootste producent. Binnenlandse producenten nemen bijna 60% van de Amerikaanse binnenlandse markt voor hun rekening. In 2014 kende de machinesector een vrij gunstig bedrijfsklimaat; de industriële productie steeg met meer dan 5,0% op jaarbasis, onder andere dankzij een 6,7% grotere verwerkende sector en een 18,8% grotere mijnbouwsector. In het eerste kwartaal van 2015 daalde de vraag echter, terwijl de industriële productie met 1% daalde op jaarbasis, door de zwakke prestaties van de sectoren mijnbouw en nutsvoorzieningen. De machine-industrie kent echter traditioneel gezien een tragere groei in het eerste kwartaal. Men verwacht dan ook dat de vraag de komende maanden weer zal aantrekken. De winstmarges van bedrijven zouden over het algemeen stabiel moeten blijven in 2015. De volatiliteit van de grondstoffenprijzen (staal) en energieprijzen (steenkol en olie) blijft echter een probleem.

De Amerikaanse machinesector bestaat vooral uit kleine en middelgrote ondernemingen (mkb), maar ook uit tal van grote beursgenoteerde bedrijven en iconische Amerikaanse merken die wereldwijd actief zijn. In de meeste gevallen kunnen deze grote bedrijven gemakkelijk aan externe liquide middelen komen. Grote spelers zoals John Deere en Caterpillar hebben een eigen financieringsmaatschappij met het oog op aankopen van hun apparatuur.

De kapitaalintensieve machinesector is over het algemeen sterk afhankelijk van bankleningen. Amerikaanse banken zijn in principe bereid om leningen aan de sector te verstrekken, maar er zijn ook andere geldschieters zoals Machinery Finance Resources (MFR), die zich gespecialiseerd hebben in leningen voor de machinesector.

De gemiddelde betalingstermijn in de Amerikaanse machine-industrie is 30 dagen, hoewel ook langere betalingstermijnen mogelijk zijn, doordat aan sommige kapitaalapparatuur een groter prijskaartje hangt. Het betalingsgedrag de afgelopen twee jaar was goed, met een vrij beperkt aantal wanbetalingen. De verwachting is dat het aantal wanbetalingen de komende zes maanden nog verder zal dalen, met ongeveer 5%. In vergelijking met andere Amerikaanse sectoren kent de machine-industrie maar weinig insolventies. In de tweede helft van 2015 zou dat aantal nog moeten stabiliseren of zelfs licht dalen (met ongeveer 1%). Aangezien de machinesector zich volledig hersteld heeft van de kredietcrisis in 2008/2009, zijn zwakkere spelers al in de vorige recessie van de markt verdwenen.

Dankzij het gunstige kredietrisico en de goede bedrijfsprestaties hanteren we een doorgaans open acceptatiebeleid voor de Amerikaanse machinesector. Enige voorzichtigheid is geboden wat de deelsector landbouwmachines betreft, die in 2014 een verkoopdaling van meer dan 10% liet optekenen, en belangrijke koopsectoren voor industriële machines vanwege het effect van de olieprijs: door een aanhoudende daling van de olieprijs kunnen olieproducerende bedrijven zich genoodzaakt zien om hun booractiviteiten te beperken. Dat kan tot lagere kapitaaluitgaven voor de aankoop van machines en apparatuur leiden.

Amerikaanse machine-industrie

Sterke Punten

Solide verkoop en orders

Sterke export ondanks hogere wisselkoers van de USD

Zwakke Punten

Lagere olieprijsen kunnen voor lagere kapitaaluitgaven zorgen bij de aankoop van machines

Stijgende grondstoffenkosten en staalprijsen kunnen gevolgen hebben voor de sector

Bron: Atradius

Marktprestaties in een oogopslag

Tsjechië

- Vraag vanuit de auto-industrie en export zorgt voor groei
- Blijvend stabiele winstmarges verwacht
- Leveranciers van de bouwsector kampen nog steeds met betalingsachterstanden

De Tsjechische machine-/engineeringsector zal van de solide prestaties van de Tsjechische economie kunnen profiteren, die naar verwachting met 3,0% zal groeien in 2015 en met 3,1% in 2016, terwijl het investeringspeil met respectievelijk 4,1% en 4,2% zal stijgen. Voor 2015 verwacht men dat de industriële productie met 5,2% zal stijgen. In 2014 groeide de productie van machines met 3%, vooral dankzij de solide prestaties van de auto-industrie, de grootste klant op het vlak van machines. De zeer exportgerichte Tsjechische machinesector profiteert ook van het herstel in de eurozone en een stabiele wisselkoers van de koruna tegenover de euro. De sterke positie van de USD tegenover de koruna helpt machinefabrikanten ook bij hun export naar buitenlandse markten. Slechts een paar Tsjechische machinefabrikanten lijden onder de repercussies van de crisis in Oekraïne.

In tegenstelling tot 2013 hadden de volatiele wisselkoersen geen nadelige gevolgen voor de winsten en verliezen van machinefabrikanten in 2014. Sinds 2014 en tot dusver dit jaar bleven de winstmarges stabiel; men verwacht dat dat zo zal blijven in de tweede helft van 2015. Het eigen vermogen van machinefabrikanten ligt boven het gemiddelde van alle verwerkende sectoren. Omdat Tsjechische banken vrij conservatief zijn, zijn er maar weinig machinefabrikanten met een hoge hefboomwerking. Hoewel de afhankelijkheid van bankleningen gemiddeld is, staan banken positief tegenover de sector in het algemeen en zorgen ze voor voldoende liquiditeit.

Betalingen in de Tsjechische machinesector gebeuren na ongeveer 40 dagen, terwijl kleine bedrijven een DSO ('days sales outstanding') van ongeveer 50 dagen hebben. Machinefabrikanten die zich vooral op de bouwsector richten, kampen echter nog steeds met een hogere DSO op die markt, ondanks een bescheiden heropleving van de bouwactiviteiten in de eerste helft van 2015. Deze heropleving is echter vooral te danken aan openbare infrastructuurprojecten, terwijl de vraag vanuit de privésector nog altijd laag is. Projecten worden nog steeds gerealiseerd met kleine of zelfs negatieve marges en het betalingsgedrag blijft zwak.

De afgelopen zes maanden stabiliseerde het aantal meldingen van wanbetalingen, terwijl het aantal insolventies in de sector zelfs daalde. Men verwacht dat het kredietrisicoklimaat de komende maanden positief zal blijven voor de machinesector. Als gevolg daarvan blijft ons acceptatiebeleid voor de sector relatief open.

Wanneer een klant uit deze sector ons vraagt om de kredietwaardigheid van een koper te bepalen, kijken we naar de eigen handelservaringen van de klant met de koper, controleren we de belangrijkste financiële cijfers van de koper, de spreiding van de handelsvorderingen, crediteuren en voorraden om ervoor te zorgen dat ze binnen een aanvaardbaar bereik vallen. We besteden echter nog steeds bijzondere aandacht aan die machinefabrikanten die van de bouwsector afhankelijk zijn.

Duitsland

- Dalende marges door de steeds grotere concurrentie
- Daling van 5% verwacht voor het aantal insolventies in de sector in 2015
- Deelsectoren papier/drukkerij en zonnepanelen blijven met problemen kampen

De Duitse machinesector/machinebouw deed het vrij goed in 2014. Volgens de Duitse vereniging van machinebouwers VDMA steeg de reële omzet met 1,9% en de nominale productie met 2,2% op jaarbasis. De export steeg met 1,7%, terwijl de binnenlandse verkoop met 3,8% steeg. 84,7% van de capaciteit werd benut. In de periode van maart tot mei 2015 werd 3% minder orders ontvangen op de binnenlandse markt, terwijl op buitenlandse markten 1% meer orders werd binnengehaald. Voor 2015 verwacht men dat de productie met ongeveer 2% zal groeien, evenveel als in 2014.

De handel met Rusland bleef lijden onder de crisis in Oekraïne; in het eerste kwartaal van 2015 daalde de export met 28% op jaarbasis. In 2013 was Rusland nog de op drie na grootste exportmarkt voor Duitse machines. Nu staat het op de tiende plaats. Het grootste probleem bij de verkoop van machines aan Rusland is van financiële aard: in veel gevallen kunnen reeds bestelde machines waarvoor al een voorschot werd betaald, niet worden geleverd, omdat Russische klanten de financiële middelen ontberen om het resterende bedrag te betalen. Dat gezegd zijnde konden de meeste machine-exporteurs met een sterke focus op Rusland hun teruglopende omzet in ieder geval deels compenseren door de export naar de EU, VS en Azië op te drijven en zo hun verliezen te beperken. Sommige kleine bedrijven die afhankelijk zijn van de handel met Rusland en die reeds voor de crisis in Oekraïne met financiële moeilijkheden kampten, hebben het nu echter nog moeilijker.

Duitse machinebouwers hebben doorgaans weinig schulden en hoeven dan ook niet veel bankleningen aan te gaan. De meeste bedrijven kunnen gezonde financiële cijfers voorleggen, al werd de afgelopen 12 maanden een algemene daling van de winstmarges vastgesteld. Dat is vooral het gevolg van de steeds zwaarde-

re concurrentie, vooral vanuit China. Chinese machinebouwers maken machines van steeds betere kwaliteit, waardoor Duitse bedrijven hun prijzen moeten verlagen. Daarnaast had de sterk teruggelopen handel met Rusland ook gevolgen voor de marges; getroffen machinebouwers moesten immers hun bedrijven daar sluiten en op andere markten investeren ter compensatie daarvan.

In vergelijking met andere Duitse sectoren is het betalingsgedrag en het aantal wanbetalingen/insolventies in de machine-/engineering-sector nog altijd goed. Men verwacht dat het aantal meldingen van niet-betaling laag zal blijven en dat het aantal insolventies verder zal dalen in 2015, met ongeveer 5% op jaarbasis.

Ons acceptatiebeleid blijft doorgaans soepel en onze blootstelling aan deze sector neemt toe. We vragen nog steeds om financiële gegevens zoals balansen, kwartaalrapporten, vooruitzichten en bankverbintenissen om de kredietwaardigheid van kopers in deze sector te bepalen. Soms raden we een eigendomsvoorbehoud of ander soort zekerheid aan onze klanten aan.

Dat gezegd zijnde is voorzichtigheid geboden bij machinebouwers die betrokken zijn bij de problematische deelsectoren zonnepanelen en papier/drukkerij. Het segment papier/drukkerij kampt met structurele problemen, aangezien de maatschappij in het algemeen steeds 'digitaler' wordt, met dalende winstmarges tot gevolg. Tal van bedrijven zijn zich nog volop aan het herstructureren om hun productie af te stemmen op de behoeften van klanten. Een ander segment dat met problemen kampt, is de deelsector textielmachines, die echter maar een klein percentage van de Duitse machinesector vertegenwoordigt.

Japan

- Groei zou in 2015 weer moeten aantrekken
- Meer investeringen dan in de vorige jaren
- Meer concurrentie vanuit de VS en China

Wat de internationale verkoop van machines betreft, staat Japan op de vierde plaats (na China, Duitsland en de VS), met een geschatte omzet van EUR 222 miljard in 2014. De verkoop van de Japanse machinesector kende een sterke heropleving, na een grote daling in het tweede kwartaal van 2014 als gevolg van een verhoging van de btw. De sector profiteert van grotere investeringen in machines, dankzij het economische herstel in Japan (in 2015 zou het bbp met 1,0% moeten groeien en in 2016 met 1,5%, na een bescheiden krimp in 2014). De industriële productie groeit naar verwachting met 2,3% in 2015 en met 4,4% in 2016. Ten opzichte van de vorige maand werden in maart van 2015 2,8% en in april 3,9% meer orders geplaatst.

De sterk op de export gericht Japanse machinesector profiteert ook van een heroplevende export, dankzij de zwakkere wisselkoers voor de yen. Daardoor kunnen Japanse machinefabrikanten beter concurreren met Europese en Amerikaanse fabrikanten (vooral voor high-end producten) en met Zuid-Koreaanse, Chinese en Taiwanese producenten (voor low-end producten). De zwakkere Japanse yen leidde echter tot hogere prijzen voor geïmporteerde goederen, wat een negatieve impact had op enkele groothandelaren in machines. Dat gezegde zijnde, compenseren de lagere energieprijzen doorgaans de stijging van de grondstoffenprijzen voor machinefabrikanten.

Wegens de aanhoudende groei van de productie en verkoop zijn de winstmarges van de Japanse machinesector verbeterd de

afgelopen 12 maanden; men verwacht dat ze verder zullen stijgen in 2015. Japanse machinefabrikanten torsen doorgaans een zware schuldenlast, vooral fabrikanten en/of kleine en middelgrote ondernemingen (mkb). Maar banken zijn doorgaans bereid om leningen te verstrekken aan de machinesector, met goede financieringsvoorwaarden, dankzij de lage rentevoeten. Bovendien moedigt de Japanse overheid banken aan om bedrijven met sterke financieringsbehoeften of die in financiële moeilijkheden verkeren te steunen.

De gemiddelde betalingsduur in de Japanse machinesector ligt tussen 60 en 90 dagen na de factuurdatum, naargelang van de producten en het soort activiteit. Het betalingsgedrag in deze sector was de afgelopen twee jaar zeer goed. Het aantal late betalingen, wanbetalingen en insolventies is zeer laag en men verwacht de komende maanden geen verandering op dat vlak.

Vanwege de over het algemeen positieve indicatoren beoordelen wij het kredietrisico en de bedrijfsprestaties in de machinesector als goed en blijven we een soepel acceptatiebeleid hanteren, vooral voor de gevestigde spelers uit de sector. We hanteren echter een voorzigtigere aanpak wat kleine bedrijven betreft, die vaak zwakkere financiële cijfers voorleggen dan grote bedrijven, minder transparante financiële informatie beschikbaar hebben en vatbaarder zijn voor plotselinge veranderingen in het marktklimaat.

Marktprestaties in een flits

Hongarije

- De Hongaarse machine-industrie maakt vooral landbouwmachines en machines voor de auto-industrie.
- Door de toegenomen landbouwproductie in Hongarije is er meer vraag naar machines.
- In het autosegment is er een nauwe samenwerking tussen machinefabrikanten en internationale autoconstructeurs. Hongarije is uitgegroeid tot een belangrijk productiecentrum voor grote spelers uit de auto-industrie, zoals Audi, Daimler (Mercedes-Benz), Suzuki en General Motors.
- In januari-april 2015 was er slechts een lichte stijging van de verkoop van machines. Sinds juni 2014 zijn de verkoopprijzen echter met meer dan 10% gestegen en zijn er ook meer orders geplaatst. Voor de komende maanden verwachten we dan ook dat de winstmarges nog verder zullen verbeteren.
- De algemene schuldenlast van bedrijven in deze sector is laag en banken zijn doorgaans bereid om leningen te verstrekken.
- De gemiddelde betalingsduur in de machinesector ligt tussen 30 en 60 dagen. Er zijn maar weinig betalingsachterstanden en dat aantal zou de komende maanden nog moeten dalen. Ook het aantal insolventies is laag en er wordt niet verwacht dat dit in 2015 zal stijgen.
- Vanwege de goede groeivoorzichten en het lage kredietrisico hanteren we een soepel acceptatiebeleid voor alle deelsectoren.

Zweden

- De Zweedse machinesector is sterk op de export gericht, met als belangrijkste segmenten: machines voor de auto-industrie (vrachtwagens), landbouw en industrie.
- De sector heeft enkele jaren van positieve groei gekend en geniet momenteel van een grotere internationale vraag. De economische groei van Zweden zelf is ook toegenomen (met 2,4% in 2014) en zou met 2,2% moeten toenemen in 2015. Als gevolg hiervan blijven de investeringen toenemen.
- Wegens de positieve groeivoorzichten verwacht men dat de winstmarges stabiel zullen blijven in 2015.
- Hoewel de vraag naar externe financiering groot is, heeft de sector niet met specifieke kredietproblemen te maken aangezien banken doorgaans bereid zijn om leningen te verstrekken.
- De gemiddelde betalingsduur in de machinesector ligt tussen 30 en 45 dagen. Het betalingsgedrag was goed de afgelopen twee jaar en het aantal betalingsachterstanden, wanbetalingen en insolventies was laag; dat zou ook in 2015 het geval moeten zijn.
- Dankzij de goede groeivoorzichten en het lage kredietrisico hanteren we een soepel acceptatiebeleid voor alle deelsectoren.

Vooruitzichten prestaties sectoren per land

Juli 2015

	Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie / Farmacie	Bouw / Bouw- materialen	Duurzame consumptiegoederen	Electronica / ICT	Financiële diensten
België							
Denemarken							
Duitsland							
Frankrijk							
Hongarije							
Ierland							
Italië							
Nederland							
Oostenrijk							
Polen							
Portugal							
Rusland							
Slowakije							
Spanje							
Tsjechië							
Turkije							
VK							
Zweden							
Zwitserland							
Brazilië							
Canada							
Mexico							
VS							
Australië							
China							
Hong Kong	N/A						
India							
Indonesië							
Japan							
Nieuw-Zeeland							
Singapore							
Taiwan	N/A						
Thailand							
VAE							

INHOUDSOPGAVE

UITGEREIDE RAPPORTEN

MARKTPRESTATIES IN EEN
OOGOPSLAG

MARKTPRESTATIES
IN EEN FLITS

MARKTPRESTATIES
IN EEN FLITS

OVERZICHTSTABEL

SECTORPRESTATIES

Voeding	Machines	Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel

Uitmakend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

Sectorprestaties

Veranderingen sinds juni 2015

Europa

Hongarije

Machines/Engineering

Verhoogd van redelijk naar goed

Zie artikel op pagina 18.

Rusland

Landbouw

Verhoogd van slecht naar matig

Chemie/Farmacie

Verhoogd van matig naar redelijk

Duurzame consumptiegoederen

Verhoogd van slecht naar matig

Electronica/ICT

Verhoogd van slecht naar matig

Voeding

Verhoogd van slecht naar matig

Metaal

Verhoogd van slecht naar matig

Papier

Verhoogd van matig naar redelijk

Al deze sectoren profiteren van een verbetering van de Russische economische situatie nu de wisselkoers van de roebel is gestabiliseerd en de rente weer is gedaald, wat toegang tot liquiditeit makkelijker maakt voor het bedrijfsleven. Maar herfinanciering blijft nog steeds een groot probleem voor veel Russische ondernemingen en veel bedrijven in bovengenoemde sectoren zien zich nog steeds gesteld voor dalende verkoop en winstgevendheid.

Spanje

Farmacie

Verhoogd van redelijk naar goed

Na een aantal jaar van daling begonnen de openbare en particuliere uitgaven voor farmaceutische producten in 2014 en begin 2015 opnieuw te stijgen. Naar verwachting zal deze positieve trend aanhouden.

Turkije

Metaal

Verlaagd van matig naar slecht

De sector heeft te lijden onder een volatiele wisselkoers van de lire, terwijl banken minder bereid zijn leningen te verstrekken en de rente is gestegen. Het aantal gevallen van wanbetaling neemt toe.

Azië/Oceanië

Australië

Staal

Verlaagd van redelijk naar matig

De sector heeft te kampen met problemen door de lagere vraag in de mijnbouwsector en ook de sector voor niet-residentiële gebouwen heeft te lijden onder de krappere financiering.

Indonesië

Duurzame consumptiegoederen

Verlaagd van goed naar redelijk

De sector wordt negatief beïnvloed door een devaluatie van de Indonesische roepia waardoor de economie wordt gehinderd.

Singapore

Bouw/bouwmaterialen

Verlaagd van redelijk naar matig

De sector wordt negatief beïnvloed door dalende prijzen voor privé vastgoed en stijgende operationele kosten door de strengere arbeidswetgeving. Het aantal wanbetalingen is gestegen.

Hebt u deze Market Monitor met interesse gelezen? Kijkt u dan ook eens op onze website www.atradius.nl. U vindt hier nog meer Atradiuspublicaties die zich richten op de mondiale economie, waaronder diepgaande landenrapporten, advies over creditmanagement en artikelen over actuele busnessttopics.

Actief op Twitter? Volg [@atradiusNL](https://twitter.com/atradiusNL) of zoek op [#marketmonitor](https://twitter.com/hashtag/marketmonitor) om up to date te blijven met de nieuwste versie.

Volg Atradius op Social Media

[@atradiusNL](https://twitter.com/atradiusNL)

[Atradius-
Nederland](https://www.linkedin.com/company/atradius-nederland)

[atradiusNL](https://www.youtube.com/atradiusNL)

Atradius N.V.
David Ricardostraat 1 · 1066 JS Amsterdam
Postbus 8982 · 1006 JD Amsterdam
Nederland
Tel.: 020 553 9111

info@atradius.nl
www.atradius.nl